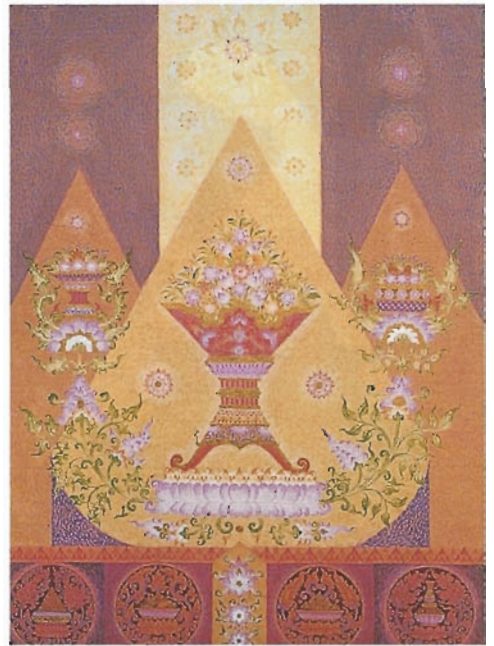
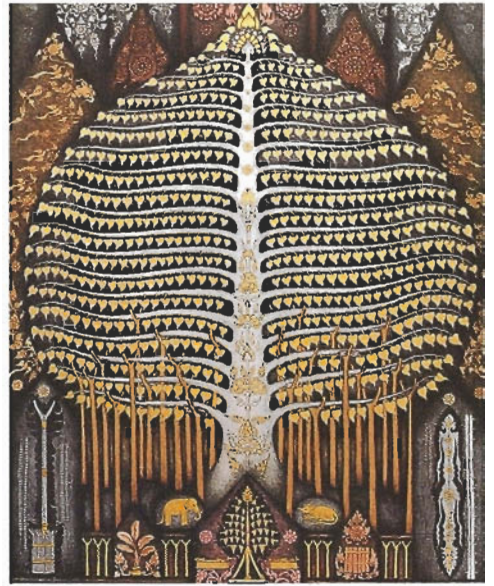
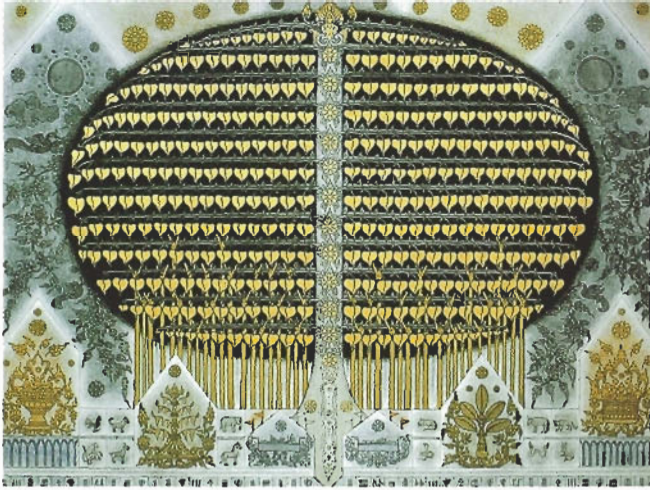

■ ไพฑูรย์ พรหมวิจิตร

สรโพธิ์ทอง

ของทรงเดช ทิพย์ทอง

จิตรกรหนุ่มจากเชียงใหม่บอกว่า

“ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะถ่ายทอดเนื้อหาสาระของต้นสรโพธิ์ (โพธิ์) ในลักษณะสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความปิติ อันเกิดจากความศรัทธา”

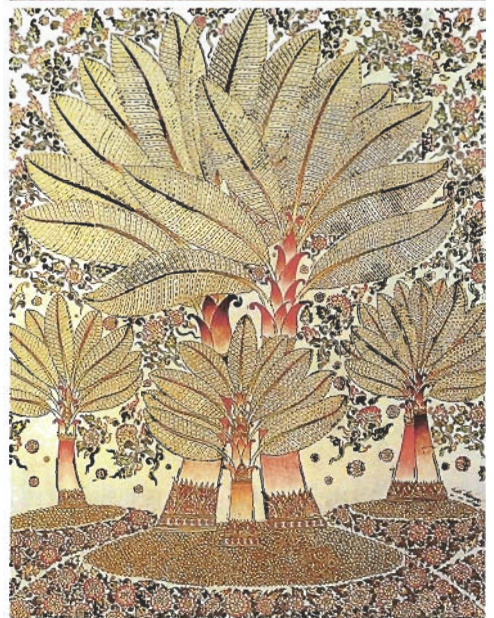
ดังนั้น ต้นสรโพธิ์ (สะหลี่) คือต้นโพธิ์กิ่งแผ่กิ่งก้านสาขาออกมาตามจินตนาการของจิตรกร ผู้ซึ่งพยายามหยั่งรากความคิดให้ลึกลงไปถึงแก่นเบื้องความเชื่อของพุทธศาสนิกชนชาวล้านนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดและพลังศรัทธาในต้นสรโพธิ์ ร่มโพธิ์ทอง ที่เปรียบเสมือนฉัตรแก้วกำบังภัยในวันตรัสรู้ธรรมของพระพุทธเจ้าโคตมะพระองค์นั้น

ร่มโพธิ์ทองของอินเดียนรวิรัตน์

สรโพธิ์ของล้านนาเล่าเป็นเช่นใด

ตั้งแต่อดีตกาลนานมาแล้ว ที่ผู้คนในอาณาจักรล้านนาเชื่อว่าต้นโพธิ์เป็นต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ สมควรแก่การนอบน้อมอย่างเกรง จนถึงกับบัญญัติไว้ในข้อห้ามที่เรียกกันว่า ‘ขี้ด’ ข้อหนึ่งว่า ‘จงอย่าตัดต้นโพธิ์โดยเด็ดขาด มิเช่นนั้นแล้ว ความหายนวิบัติจะบังเกิดขึ้นแก่ผู้ที่ลงมือตัดขวานบนผิวเนื้อไม้ ไม่สมควรแม้กระทั่งลิตรอนกิ่งก้านให้ขาดสะบั้นลงแปดเปื้อนฝุ่นธุลี’

ดังนั้นกระมัง พลังศรัทธาที่ปรากฏตามพุทธสถานต่าง ๆ เช่นที่ต้นสรโพธิ์ ที่วัดพระธาตุลำปางหลวง จึงเด่นชัดและมากมายไปด้วยไม้ค้ำสร

ซึ่งพุทธศาสนิกชนชาวลำปาง ได้นำมาค้ำตันโพธิ์เป็นประจำทุกปีมิได้ขาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันตรุษสงกรานต์ และที่จัดเป็นประเพณีแท้ไม้ค้ำโพธิ์ ก็คือชาวบ้านในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ อะไรเล่า ซึ่งเป็นที่มาของพลังศรัทธาดังกล่าวนั้น

ในเอกสารโบราณล้านนา มีคัมภีร์หลายสำนวนที่กล่าวถึงอานิสงส์ของการทำบุญโดยการนำไม้มาค้ำตันโพธิ์ และการปลุกตันโพธิ์ตามวัดวาอาราม ซึ่งจะทำให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุข และไม่มีโรคภัยมาเบียดเบียน ความเชื่อดังกล่าวนี้นี้เอง ที่ทำให้ตันสรีโพธิ์ทองเป็นต้นไม้สำคัญ นับตั้งแต่อดีตราบจนกระทั่งปัจจุบัน

เติบโตขึ้นแล้ว

บนแผ่นดินถิ่นไทยงาม

สรีโพธิ์ทองของเมืองระมิงค์

เจ็ดฉายฉัพพรรณรังสี

เปล่งประกายทองบนผืนผ้าใบ

สรีคำของทรงเดช

ตั้งนี้ ภายใต้มงเงาของตันโพธิ์ จึงมิใช่ภาพจิตรกรรมที่แสดงความงามแต่เพียงด้านเดียว แต่ยังแฝงเร้นพลังความเชื่อและเคารพใน 'การมีชีวิตอยู่' ของแมงไม้ ที่มีไซ้จังกัดอยู่แต่เพียงตันโพธิ์เท่านั้น แต่ยังมีหมายถึงต้นไม้ใหญ่โดยทั่วไปอีกด้วย เช่นนี้แล้ว การเคารพนับถือต่อชีวิตผู้อื่น ตลอดจนถึงลมหายใจของเทพยดาอารักษ์ นับเป็นปรัชญาวิถีที่สัมพันธ์กับแนวคิดทางนิเวศวิทยา อย่างน่าสรรเสริญภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

เส้นสีสวยงาม

แสงเงาสงบ

ใจสงบ

ไม่เฉพาะแต่เพียงตันโพธิ์ทองเท่านั้น ที่ทรงเดชพยายามที่จะศึกษาและเข้าใจจิตวิญญาณล้านนา กล่าวได้ว่า ภาพขันแก้ว และภาพปอยหลวง ยังเป็นการถ่ายทอดบรรยากาศวัดวาอาราม และพิธีกรรมที่ผูกพันกับวิถีชีวิตอย่างแนบแน่นของ 'คนเมือง' ผู้ซึ่งน้อมกายใจอยู่ภายใต้มงเงาของบวรพุทธศาสนา

ร่มไทรเงิน

หยดย้อยราวแก้ว

ร่มโพธิ์ทอง

สว่างไสวพุทธธรรม

สรีคำ

แผ่กิ่งก้านสาขา

เย็นกาย

ความสงบ

ความงาม

แบ่งปันสีสนั่นสุนทรีย์

เย็นใจ

